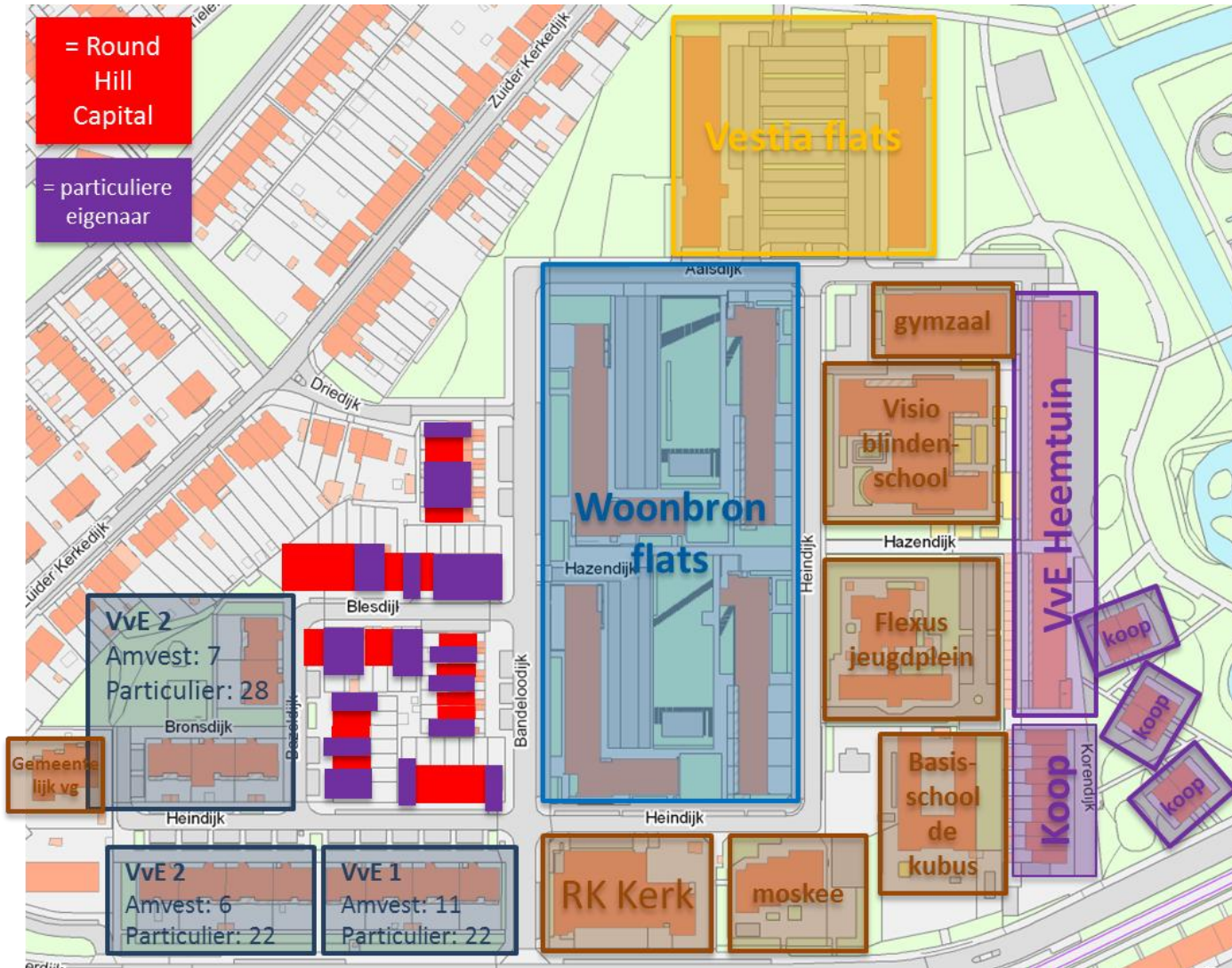

Overzicht Heindijk, Korendijk e.o.

ambitie: in 2027 aardgasvrij

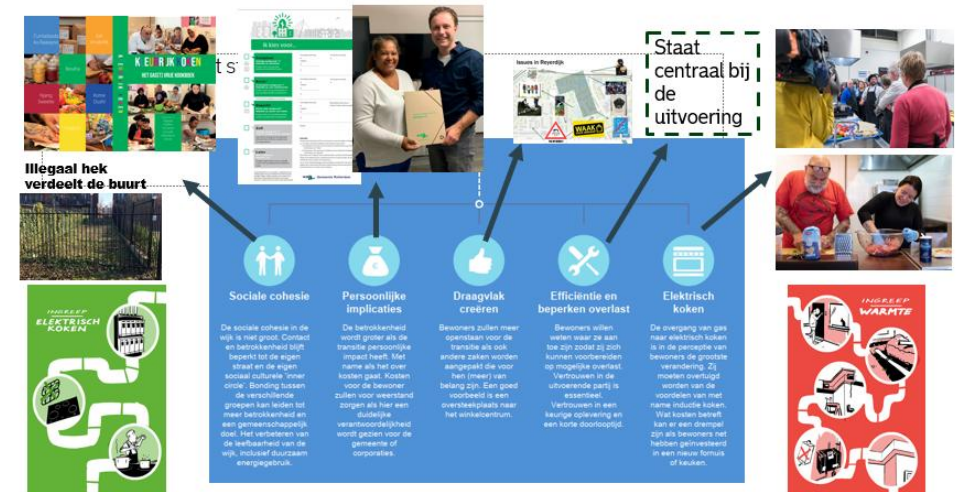
Bouwen aan vertrouwen: hoe in Heindijk

- Sociale marketing onderzoek
  - Drempels en motivaties voor aardgasvrij
  - Wat vinden ze belangrijk?
- Klankbordgroep
- Wees altijd eerlijk, ook als een bewoner erop achteruitgaat met het aanbod
- Organiseer leuke events (naast informatieve events)

Van het gas af in Heindijk - Rotterdam

Sociale marketing onderzoek

Toets producten, zoals brieven, nieuwsbrieven, aansluitmethoden, aanbod, etc.

Plan voor de wijk: op basis van sociale marketing onderzoek

- **Tijdig informeren:** genoeg tijd, maar ook niet te veel
- **Winstframe:** accent op positieve punten i.p.v. verlies (bijv. lagere kosten, veilig huis, veel subsidie)
- **Concreet maken:** goed en begrijpelijk verhaal en keuzekaart
- **Self-efficacy / zelfvertrouwen vergroten:** te weinig kennis of vertrouwen in eigen kennis kan vermijdingsgedrag in de hand werken. (kookworkshops en persoonlijk gesprek en informatiemap)
- **Positieve persoonlijke interacties:** complexe boodschap overbrengen door persoonlijk gesprek, kerstreceptie en veel inloopbijeenkomsten, onautomatiseren
- **Vergroten van procedurele rechtvaardigheid:** structurele nieuwsbrief, bewoners waar ze kunnen kiezen, laten kiezen, luisteren naar wat ze nodig hebben om een besluit te nemen (vb VvE's) en dat faciliteren
- **Koppeling met andere opgaven:** riolering en samenwerking Frontlijn (MO)

**Informed
Choice
decision**

Hulp bij woningverbetering / aansluitmethode

Les: betrek de bewoner bij de aansluitmethode: die kent zijn/haar woning het beste!

- In Heindijk beperkt aantal woningen nog niet goed geïsoleerd:
- warmtescan en energiecoach
- Voor 2 jaar energiewinkel in het winkelcentrum
- VVE010
- Renteloze lening
- Eerste schouw: aansluitmethode bepalen
- # VvE's kregen keuze voor aansluitmethode

Aansluitmogelijkheden appartementen Heindijk

Optie 1 Leidingen via de gevel, door de keuken naar de CV-kast.

Er komt tegen de gevel een koof van 50 cm breed en 40 cm diep. Bij de woningen die villen aansluiten op stadsverwarming, wordt in de gevel bij de keuken een doorvoer gemaakt. De bestaande koof in de keuken wordt verwijderd, de leidingen worden geplaatst naar de CV-kast toe. Er komt een iets grotere koof terug dan de huidige koof. De afwerking van de koof tegen de gevel wordt in overleg gedaan met de VvE (wie wil hierover meedelen).

Voordelen:

- Er vinden alleen werkzaamheden plaats in de woningen die worden aangesloten.

Nadelen:

- Er komt een koof tegen de gevel aan (zie onderstaande impressie).
- Er zijn meer werkzaamheden nodig dan bij optie 2 omdat de oude koof moet worden weggebroken.
- De koof in de keuken wordt een paar centimeter groter.

Optie 2 Leidingen via de gevel, door de kamer naast de keuken naar de CV-kast.

Er komt tegen de gevel een koof van 50 cm breed 40 cm diep. Bij de kamer naast de keuken wordt er in de wand een doorvoer gemaakt. In de slaapkamer komen boven tegen de wand de twee warmteleidingen die worden doorgetrokken naar de CV-kast in de keuken. In de kamer naast de keuken komt dan een koof van ongeveer 20 cm bij 20 cm. Voor de afwerking van de koof tegen de gevel wordt in overleg met de VvE en een architect een passend ontwerp gekozen.

Voordelen:

- Er vinden alleen werkzaamheden plaats in de woningen die worden aangesloten.

Nadelen:

- Er komt een koof tegen de gevel aan (zie bovenstaande impressies).
- Er komt een koof in de slaapkamer.

Optie 3 Leidingen in de gevel wegwerken en via de slaapkamer naar de CV-kast.

In de gevel wordt een sleuf gemaakt. De leidingen worden in de sleuf aangebracht. De sleuf krijgt een afdekscherm in de kleur en structuur van de gevel. Bij de woningen die villen aansluiten op stadsverwarming, wordt in de kamer naast de keuken in de gevel een doorvoer gemaakt. In de kamer komen boven tegen het plafond de twee warmteleidingen te lopen. Deze worden doorgetrokken naar de CV-kast in de keuken. De warmteleidingen worden afgevoerd met een koof. In de kamer naast de keuken komt dan een koof van ongeveer 20 cm bij 20 cm.

Voordelen:

- Er vinden alleen werkzaamheden plaats in de woningen die worden aangesloten.

Nadelen:

- Er komt een koof in de kamer naast de keuken.

Optie 4 Leidingen in de gevel wegwerken en via de keuken naar de CV-kast.

In de gevel wordt een sleuf gemaakt. De leidingen worden in de sleuf aangebracht. De sleuf krijgt een afdekscherm in de kleur en structuur van de gevel. Bij de woningen die villen aansluiten op stadsverwarming, wordt in de gevel bij de keuken een doorvoer gemaakt. De bestaande koof in de keuken wordt verwijderd, de leidingen worden geplaatst naar de CV-kast toe. Er komt een iets grotere koof terug dan de huidige koof.

Voordelen:

- Er vinden alleen werkzaamheden plaats in de woningen die worden aangesloten.

Nadelen:

- Er zijn meer werkzaamheden nodig dan bij optie 3 omdat de oude koof moet worden weggebroken.
- De koof in de keuken wordt een paar centimeter groter.

Optie 5 Leidingen via de schacht achterin de CV-kast.

De leidingen worden via de kruipruimte onder de woningen naar de CV-kast in de keuken gebracht. De leidingen worden door de schacht achterin de CV-kast naar boven getrokken. Hiervoor moet in elke vloer spijningen worden geboord om de leiding er doorheen te laten lopen. De nieuwe gaten worden brandverend gemaakt. De eigenaren die niet villen aansluiten, verlenen toegang om de leidingen door de schachten te trekken. De schacht wordt weer netjes afgevoerd (conform huidige staat). Bij de woningen die niet aansluiten wordt een **luts** geplaatst, zodat de bewoners bij het tweede keuzemoment makkelijk aangesloten kunnen worden. De woningen op de begane grond (en boven een berging) hebben geen schacht en vallen niet onder een VvE besluit, maar individuele toestemming van de woningeigenaar.

Voordelen:

- Alle leidingen zijn netjes weggevoerd.
- Het aanzien van de woningen aan de buitenzijde blijft ongewijzigd.

Nadelen:

- Voor deze optie moet in alle huizen werkzaamheden worden uitgevoerd, ook die niet villen aansluiten, omdat de leiding door de schachten worden getrokken.

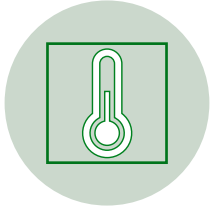
Besluit VvE

- De VvE geeft toestemming aan Vattenfall om de leidingen door de kruipruimte en de schacht of tegenin de gevel aan te leggen.
- De VvE gaat een samenwerkingsovereenkomst aan met Vattenfall en geeft het mandaat aan het VvE Bestuur om de overeenkomst en de aansluiting van de leidingen verder uit te werken.

Toelichting samenwerkingsovereenkomst

In de samenwerkingsovereenkomst moeten afspraken worden gemaakt met Vattenfall over de toegang van de leidingen. De leidingen in het pand tot en met de afbissel zijn eigendom van Vattenfall, net zoals bij gas en elektrika de leidingen van Stedin zijn tot aan de gas/elektricitetsmeter. Voorstel is om samen met een jurist en uw bestuur dit voor uw VvE uit te werken.

Aanbod aardgasvrij in Heindijk

Warmte

eigen bijdrage 1500,-
rest subsidie (kosten zijn € 12.000 – €19.000).

Toets door bewoners

Aanbod, aanpak en
communicatiemiddelen
toetsen onder bewoners

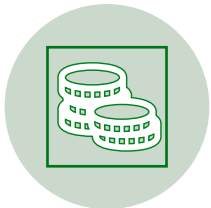
Koken

Subsidie max € 500,-
Ontzorgaanbod Bruynzeel

Persoonlijke aandacht

Persoonlijk gesprek thuis

Financiering

renteloze lening

Mogelijk voor iedereen

Samenwerking met Frontlijn

Akkoord warmtenet

- 4 maanden om te beslissen
- Persoonlijk gesprek
- Informatiemap
- Keuzekaart
- Rekentool
- VvE's faciliteren bij de besluitvorming
- Intentieverklaring
- Minimaal 30% per WOS was nodig

Les: persoonlijke gesprekken
zijn effectief en efficiënt

Verwarmen op gas	Stadsverwarming
Aanschaf CV-ketel € 500,00	Aanschaf CV-ketel € 500,00
Afschrijving per jaar € 33,33	Afschrijving per jaar € 33,33
Onderhoud CV-ketel per jaar € 85,00	Onderhoud CV-ketel per jaar € 85,00
Schatting extra kosten CV-onderdelen € 50,00	Schatting extra kosten CV-onderdelen € 50,00
Afschrijving en kosten huidige CV-ketel per jaar € 168,33	Afschrijving en kosten huidige CV-ketel per jaar € 168,33
Vaste leveringskosten per jaar € 95,00	Vaste leveringskosten per jaar € 95,00
Netbeheerkosten € 229,43	Netbeheerkosten € 229,43
Totale vaste kosten (vastrecht) € 354,43	Totale vaste kosten (vastrecht) € 474,01
Verbruik gas in m³ 800,00	Verbruik warmte in GJ exclusief koken 23,348
Verbruik in m³ exclusief koken 719,00	Verbruik warmte in GJ exclusief koken 23,348
Verbruik gas per m³ € 1,25	Verbruik warmte per GJ € 43,79
Verbruik gas per jaar € 923,75	Verbruik warmte per jaar € 1022,39
Totale kosten verwarming gas per jaar € 1476,51	Totale kosten stadsverwarming per jaar € 1496,40
Koken op gas	Elektrisch koken
Koken m³ aardgas 37,00	Verbruik kWh per jaar 175
Kosten koken op gas per jaar € 46,25	Gemiddelde kosten per kWh € 0,32
Totaal	Totaal
Deze berekeningen zijn incl. BTW en een schatting op een momentopname. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend.	Deze berekeningen zijn incl. BTW en een schatting op een momentopname. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend.
Totale kosten op gas per jaar € 1522,76	Totale kosten stadsverwarming en elektrisch koken per jaar € 1552,40
	Verschil tussen stadsverwarming en aardgas: € -29,64

Ik kies voor...

☐

Compleet

Volledig aardgasvrij +++
Subsidie: ja, maximaal

Ik stap in 2021 over op zowel stadsverwarming als elektrisch koken of ik kook al elektrisch.

☐

Basis*

Grotendeels aardgasvrij ++
Subsidie: ja, voor stadsverwarming

Ik stap in 2021 over op stadsverwarming, en later op elektrisch koken (uiterlijk 2027).

☐

Beperkt

Eerste stap aardgasvrij +
Subsidie: ja, alleen voor koken

Ik stap in 2021 over op elektrisch koken, en later op stadsverwarming (uiterlijk 2027).

☐

Zelf

Volledig aardgasvrij +++
Subsidie: mogelijk, andere regelingen

Ik ga, uiterlijk in 2027, zelf aan de slag met een aardgasvrij alternatief. (Hierbij kunt u gebruik maken van de kortelozekering)

☐

Later

Niet aardgasvrij
Subsidie: nee

Ik ga later, uiterlijk in 2027, over op stadsverwarming en elektrisch koken.

Wat kost het?

- * Het aansluiten van een woning op stadsverwarming kost gemiddeld € 14.000,--.
- * 12 betaalt hier een deel van, namelijk € 1.500,--.
- * Voor de overname op elektrisch koken, blijft u maximaal € 500,-- subsidie.
- * Via een aanvullend rijproduct/stadsverwarming/koken/stadsverwarming/kook u uw energiekosten besparen!.
- * De kosten voor het afsluiten van het gas door Bende worden volledig vergoed.
- * 12 betaalt € 1.500,-- en de overname van de kosten voor elektrisch koken bereikt via de maximale bijdrage van de gemeente Rotterdam.

* Het bedrag wordt mogelijk voor u vermindert

- * 12 betaalt hier een deel van, namelijk € 1.500,--.
- * Via een aanvullend rijproduct/stadsverwarming/koken/stadsverwarming/kook u uw energiekosten besparen!.
- * Let op: de kosten voor koken op gas (vastrecht en verbruik) blijft u betalen.

Voor de overname op elektrisch koken, blijft u maximaal € 500,-- subsidie.

- * Voor elektrisch koken kunt gebruik maken van de subsidie. Voor andere manieren van aardgasvrij verwarmen zijn er landelijke subsidies mogelijk. En u kunt gebruik maken van de maximale bijdrage van de gemeente Rotterdam.

Disclaimer

De subsidiesregelingen zijn beschikbaar tot september 2022 voor Huislijn en omgeving. Dat wil niet zeggen dat er bij het volgende huurovername geen maximale ondersteuning vanuit de gemeente is. De inhoud daarvan is niet bekend.

Deze kaart is informatief, niet bindend en kan later worden in de hand. Dit komt voort uit de momentopname van de kaart.

De berekening van de subsidie is gebaseerd op de huidige prijzen van gas en elektriciteit. Het kan zijn dat de prijzen stijgen, of dat er andere subsidies zijn.

De berekening van de subsidie is gebaseerd op de huidige prijzen van gas en elektriciteit. Het kan zijn dat de prijzen stijgen, of dat er andere subsidies zijn.

De berekening van de subsidie is gebaseerd op de huidige prijzen van gas en elektriciteit. Het kan zijn dat de prijzen stijgen, of dat er andere subsidies zijn.

Resultaten

Het kan! Met een goed aanbod en een goede aanpak lukt het.

- Eerste aansluitronde (ongeveer 70% van de wijk):
  - 73% van de eigenaar-bewoners
  - Een van de twee grote particuliere verhuurders
  - Een van de twee woningcorporaties
  - Aantal utiliteitsgebouwen
- Tweede aansluitronde (minimaal 84% van de wijk):
  - Tweede woningcorporaties
  - En meer....

Korte samenvatting tweede (tussen) evaluatie

De eigenaar-bewoners zijn tevreden over de aanleg van het warmtenet in hun straat en woning. Bijna alle bewoners die meededen in het onderzoeken gaven aan opnieuw te zullen gaan voor stadsverwarming als nu weer mochten kiezen. Dit geldt zelfs voor bewoners die achteraf niet (helemaal) tevreden zijn.

Wat is een goed aanbod?
Zorg altijd voor **duidelijkheid** over de **kosten** en wat er **in de woning gaat gebeuren**.